

повече, бихме могли да говорим за тип **хайдутин-караджа**¹, който има специфични лични качества и към който фолклорния певец е особено чувствителен. Вярно е, че всеки хайдутин трябва да бъде сръчен, смел, съобразителен, хитър и т.н. Но има хайдутини, в които тези качества са съчетани в особено единство с превес на караджовото – т.е. на безумно смелия, при който „надхитрияването“ с враговете като че ли е особена страст. Такива герои са познати и в по-ново време. Така напр. през 1923–1925 г. в Северозападна България се носи от уста на уста името на известния революционер Замфир Попов. За него пеят песни, разказват невероятни сцени – как преоблечен като каракачанин се движи между преследвачите си, как обядва с тях, преоблечен като офицер. Върнем ли се по-назад, с такава слава се помни заедно с всички други и Гоце Делчев – той достигна дори до това да пие кафето си със султана и да му остави бележка за това произшествие. Да не говорим за Васил Левски.

Така че караджови са част от качества на Стефан Караджа.

От друга страна, част от песните, които днес народът свързва с него, преди това, а и по негово време са се пели като упоменание за Стефан Цоцкин от Жеравна, за който стана дума. Местните певци правят това разграничение и ревниво пазят спомена за Стефан Кючук Караджа – малкия Стефан, овчарят и кавалджията. Би могло по-определено да се допусне, че някои „овчарски“ мотиви в песните за Караджа са свързани именно с този Стефан или изобщо с прозвището Караджата.

От трета страна, личната биография на Ст. Караджа също допринася за фолклоризма във възприемането на този национален герой. Сестрин син на известния род на Бимбеловците от с. Факия, роден в Ямболско през 1840 г., той е преселен рано в Добруджа (гр. Тулча), за да се отзове през 1862 г. в Първата българска легия в Белград, да бъде участник в няколко чети, за да намери на 28 години смъртта на бесилото. Стефан е съчетавал физическата сила с непокорството пред всяко насилие. Бил е пехливан и ако си спомним онази престижност на победителите в народните борби от онова време, ще открием кълновите на едно преклонение пред реалния Стефан Караджа, което преданието е донесло до наши дни.

¹ Караджа означава сърна.